

Claude Ryan in zijn toespraak tot de in 1978 gehouden conventie van de liberale partij.

lijk Quebec, met eigen buitenlandse vertegenwoordigingen voortaan uitsluitend nog een economische relatie zou onderhouden met Canada.

Bij nader inzien ging deze consequentie een aanzienlijk aantal Franstaligen toch te ver. In de vier jaren tussen de verkiezingsoverwinning van Lévesque en zijn recente nederlaag bij het referendum heeft de federale gedachte in die kring duidelijk veld gewonnen. De gevestigde overtuiging van de nationale premier Trudeau heeft daartoe niet onaanzienlijk bijgedragen.

Pierre Elliott Trudeau is zelf de zoon van een Frans-Canadese vader en een Schots-Franse moeder. Hij is echter ook een aarts-Canadees zoals hij eens in de pers werd gekwalificeerd, die streeft naar een volledige eenwording van het land, waarin de eigen Canadese identiteit volledig gestalte kan krijgen. Trudeaus verklaring na afloop van de verkiezingen waardoor Lévesque in 1976 voor Quebec het roer in handen nam, is in dat opzicht veelzeggend:

„La victoire du Parti québécois a ravivé un grave danger de séparation et de fragmentation du Canada, auquel je m'oppose entièrement et que je combattrai avec vigueur.”

Eisen uit de provincies

De liberale partijleider Claude Ryan, die tijdens de campagne voor het referendum het federale standpunt verdedigde, sprak dan ook in de geest van premier Trudeau door vooral de grote lijnen te benadrukken die ten grondslag liggen aan de plannen voor een nieuwe grondwet. Een grondwet waarbij de Senaat wordt vervangen door een Federal Council met meer invloed van

de provincies. Door een Charter of Rights and Liberties gegarandeerde rechten, met zowel Frans als Engels als de beide officiële talen. Recht op lager en middelbaar onderwijs in de eigen taal. Eigen provinciale rechtsbevoegdheden en wat dies meer zij. Maar daarmee is voor wat de overige provincies betreft de kous nog allerm minst afgebreid. Terwijl de herziening van de grondwet tijdens de verkiezingsstrijd in Quebec nog een rol speelde wordt de federale regering thans in toenemende mate bestookt met de eisen van de overige provinciale regeringen. Vanuit die hoek wil men allereerst een aantal andere zaken geregeld zien, voordat het punt van de grondwetsherziening ter tafel wordt gebracht. Nu is het touwtrekken om allerlei competenties tussen de beide *levels of government*, de besturen van de provincies en de federale regering, geen nieuw verschijnsel. Maar wel worden de stemmen steeds

duidelijker van diegenen die pleiten voor een wijziging in de machtsverhouding tussen de beide bestuurslagen. Ten gunste van de provincies wel te verstaan.

Zo gaf premier Bill Bennett van British Columbia meteen al na het bekendworden van de uitslag van het referendum te kennen, dat daarmee weliswaar het probleem-Quebec was opgelost, maar (nog) niet het grotere probleem-Canada.

Premier Peter Loughheed van Alberta was nog concreter met zijn opmerking dat de Quebecers kennelijk de economische mogelijkheden van een „sterke” provincie hoger hadden aangeslagen dan hij aanvankelijk had verwacht. Maar het kernachtigst uitte zich wel de Newfoundlandse premier Brian Peckford die te kennen gaf, de nationale regering in de toekomst het liefst als een „agency of the provinces” te willen zien.

„Olie”-premier

De oorzaak van deze activiteit vanuit de provinciale regeringen is voor niemand een geheim. Al lang leeft daar de wens naar volledige zeggenschap over de eigen bodemschatten, die nu ten dele ook een zaak is van de federale regering.

De energie- en grondstofcrisis heeft daarbij vooral de westelijke provincies in de kaart gespeeld, maar daarnaast willen nu ook de kustprovincies meer zekerheid met betrekking tot hun rechten over alles wat onder het oppervlak van de oceaan verborgen ligt.

„Zolang al dit soort zaken niet geregeld zijn, zie ik elke belofte van een vernieuwd federalisme als een loze kreet”, zei Alberta's machtige „olie”-premier. Excellentie Loughheed voegde daaraan toe: „Een wijziging in de houding van Ottawa ten aanzien van de provinciale rechten op de natuurlijke hulpbronnen is belangrijker dan een thuisbasis voor de grondwet...”

In de komende maanden vernemen wij daarover ongetwijfeld meer.

BILATERALE CULTURELE BESPREKINGEN CANADA-NEDERLAND

Onder gastheerschap van de Nederlandse regering kwamen op 13 juni in Den Haag voor de derde opeenvolgende maal een Nederlandse en een Canadese Culturele delegatie bijeen om op regeringsniveau de culturele betrekkingen tussen beide landen te bespreken. Voorzitter van de Canadese delegatie was de Heer Gilles Lefebvre, Directeur-generaal van het Bureau voor Internationale Culturele Betrekkingen van het Departement van

Buitenlandse Zaken te Ottawa. Het hoofd van de Nederlandse delegatie was mr. P. W. A. G. Cort van der Linden, Chef Directie Culturele Samenwerking en Voorlichting Buitenland van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag. De besprekingen verliepen in een uiterst vriendschappelijke sfeer. De bestaande programma's zullen worden geïntensiveerd en aangemoedigd. Waar mogelijk zal men nieuwe initiatieven steunen.

De eerstvolgende besprekingen zullen in de zomer van 1982 te Ottawa plaats vinden waar dan de Canadese regering als gastheer zal optreden.